

Toezicht buisleidingexploitanten

Sinds 2005 is het ministerie van VROM eerst verantwoordelijke voor het toezicht op de exploitanten van buisleidingen met gevaarlijke stoffen (aardgas onder hoge druk, brandbare vloeistoffen en overige (milieu) gevaarlijke stoffen). Er is een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) in voorbereiding, die onder andere eisen stelt aan de ruimtelijke inpassing van buisleidingen. Daarnaast komen in deze AMvB eisen te staan waaraan de exploitanten van die leidingen moeten voldoen om risico's voor mens en milieu zo veel mogelijk te beperken. Naar verwachting zal deze AMvB in 2009 in werking treden. De VROM-Inspectie is de instantie die de naleving van deze AMvB gaat controleren. In samenspraak met de beleidsdirectie Externe Veiligheid van het ministerie van VROM wordt door de VROM-Inspectie gewerkt aan het opzetten van een toezichtmethode. Daarbij is ook het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) betrokken, omdat die dienst toezicht houdt op vergelijkbare activiteiten bij de olie- en gaswinning.

Opzet van het toezicht

In eerste instantie zijn de leidingexploitanten zelf verantwoordelijk voor de externe veiligheid in de omgeving van de leidingen. Zij moeten veiligheidsmaatregelen nemen, zorgen voor een goed onderhoud en dat ook kunnen aantonen. De AMvB gaat ervan uit dat de exploitanten zich daarbij houden aan de eisen die voortkomen uit de branchenorm, NEN 3650 (2003), en de Nederlands Technische Afspraak 8000:2008. Een goed functionerend risicomanagementsysteem neemt daarin een centrale plaats.

Bij het opzetten van het toezicht door de VROM-Inspectie is uitgegaan van een systematiek die aansluit bij de beleidsuitgangspunten van eigen verantwoordelijkheid en zelfregulering en bij de kenmerken van de doelgroep. Met name in de beginperiode zal naar verwachting een flinke inspanning geleverd moeten worden om het gewenste niveau te bereiken. Wanneer de branche een aantoonbaar goed niveau van risicomanagement heeft bereikt, kan de rol van de toezichthouder eventueel worden verminderd.

Het optreden van de VI zal de komende jaren gebaseerd zijn op een combinatie van activiteiten, namelijk informeren, stimuleren en faciliteren (zgn compliance assistance) aan de ene kant en toezicht in de vorm van audits en themaonderzoeken aan de andere kant.

Grofweg kunnen de volgende toezichtactiviteiten onderscheiden worden:

- Compliance Assistance (informeren, stimuleren en faciliteren)
- Systeemttoezicht (inspecties, audits)
- Themaonderzoeken en analyses
- Incidentenonderzoek
- Overige activiteiten (zoals adviseren aan beleid en monitoren van gegevens)
- Handhaving (repressief optreden)

In eerste instantie zal het accent van de VROM-Inspectie liggen op het stimuleren van de naleving van de toekomstige eisen (compliance assistance) onder meer door informatie en voorlichting aan de doelgroep. De meeste leidingexploitanten erkennen het belang van veiligheid en zijn in principe bereid de regelgeving na te leven. Daar past een informerende en faciliterende rol van de toezichthouder bij: een toezichthouder die samen met de branche werkt aan het op een hoger peil brengen van opzet en uitvoering van de risicomanagementsystemen. Pas bij onwilligheid zullen repressiemiddelen worden ingezet.

Wanneer er een incident met een buisleiding heeft plaatsgevonden zal dit, afhankelijk van aard en omvang, in ieder geval aanleiding zijn tot een diepgaand onderzoek bij de leidingexploitant.

In 2006 is vanuit de VROM-Inspectie een eerste (verkennde) start gemaakt met het toezicht. Hierop is in 2007 verder gebouwd. In de loop van 2008 zal een toezichtseenheid opgezet worden die uitgerust is om het toezicht op buisleidingexploitanten in te vullen zodra de nieuwe AMvB van kracht wordt (naar verwachting in 2009).

Toezicht in 2007

Om een beeld te krijgen van de stand van zaken zijn in 2006 alle toenmalige bekende (28) exploitanten door de VROM-Inspectie bezocht. Daarbij werd geconstateerd dat er bij alle exploitanten een of andere vorm van veiligheidsbeheer aanwezig was. Aanbevolen werd om in 2007 de risicomanagementsystemen op een aantal deelaspecten meer in detail te beoordelen.

Bij een 5-tal bedrijven heeft de VROM-Inspectie in 2007 audits uitgevoerd om meer zicht te krijgen op de feitelijke uitvoering van het risicomanagementsysteem in de praktijk. Vanwege het beperkte aantal onderzochte bedrijven hebben de gepresenteerde resultaten een indicatieve waarde.

Doelstelling van de Audits

Om de gewenste diepgang mogelijk te maken zijn de audits in 2007 met name toegespitst op het volgende doel:

Meer inzicht krijgen in de opzet en uitvoering van het risicomanagementsysteem, met name ten aanzien van zaken als: risico-inventarisatie, omgaan met incidenten, onderhoud, uitbesteding van werk en beveiliging.

Daarnaast is beoogd om de exploitanten bewust te maken van de eisen die in de nieuwe AMvB komen te staan en is aandacht besteed aan de informatieverstrekking aan het RIVM ten behoeve van het risicoregister gevaarlijke stoffen.

Samenwerking met SodM

Omdat het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) reeds langer ervaring heeft met het uitvoeren van toezicht op vergelijkbare activiteiten, is SodM door de VROM-Inspectie uitgenodigd mee te denken met de opzet van het onderzoek en samen te werken bij de uitvoering van de audits.

Resultaten van de toezichtactiviteiten

Tijdens de audits is door alle bezochte exploitanten met een grote mate van openheid meegewerkt aan het verstrekken van de gevraagde informatie.

Ondanks de constatering uit 2006 dat alle exploitanten beschikken over een of andere vorm van veiligheidsbeheer, bleek bij de audits van 2007 dat er nog belangrijke verbeteringen moeten worden gerealiseerd voordat voldaan wordt aan de eisen die in de AMvB komen te staan.

De belangrijkste constatering van de uitgevoerde audits is dat er voor alle onderzochte exploitanten verbeterpunten zijn aan te wijzen. Het aantoonbaar maken van een goede borging van de kwaliteit van risicovolle processen is daar één van. Een aantal bedrijven heeft dat zelf al onderkend en is al bezig met het opzetten van een goede beschrijving en uitvoering van alle elementen die daarvoor van belang zijn.

Veel voorkomende, belangrijke verbeterpunten zijn de volgende:

- Een goede vastlegging/beschrijving van de risico's, verantwoordelijkheden en beheersmaatregelen bij uitbesteding van werkzaamheden aan derden (zoals tracé-inspecties en de controle van kathodische bescherming). Dit geldt ook voor de samenwerking tussen de verschillende betrokkenen (zoals deelbeheerders, andere exploitanten, operators en eigenaren van inrichtingen).
- Een goede vastlegging van geconstateerde tekortkomingen en het systematisch ondernemen van actie om de tekortkomingen op te heffen. Daarnaast is een formeel vastgelegd afwegingsprocedure van belang, zodat afwijkingen ten opzichte van de geplande (onderhouds)programma's op een risico-inschatting worden gebaseerd.

- Meer aandacht voor het plannen en uitvoeren van audits. Er zijn nog maar weinig (interne of externe) audits uitgevoerd ter controle van de naleving van de eigen regels. Dat geldt met name voor bedrijven waarbij de buisleidingexploitatie geen hoofdactiviteit is.

Verder zijn nog de volgende punten opgevallen:

- In de opdrachten aan derden zijn vaak kwaliteitseisen voor het bedrijf opgenomen of opleidingseisen voor het personeel, maar die worden niet structureel gecontroleerd.
- Er is niet altijd een SIL-beoordeling (Safety Integrity Level) uitgevoerd op de proces- en drukbeveiliging en lekdetectiesystemen, om de integriteit voldoende te borgen.
- Bij exploitanten, die onderdeel uitmaakten van een BRZO-inrichting, bleek het systematische veiligheidsdenken (VBS) niet altijd voldoende door te werken in de buisleidingactiviteiten.
- Het verstrekken van gegevens aan het RIVM bleek bij een aantal bedrijven nog niet de gewenste aandacht gekregen te hebben.

Vervolgacties

Het verdiegingsproject zal in 2008 worden voortgezet bij een tiental andere exploitanten. Daarbij gaat het erom dat de VROM-Inspectie haar inzicht vergroot in de branche en haar kennis en ervaring op dit gebied verder uitbouwt. Daarnaast is het de bedoeling om de branche verder voor te bereiden op het in werking treden van de AMvB.

Naast de voortzetting van het verdiegingsproject worden in 2008 diverse andere activiteiten opgestart die tot doel hebben buisleidingexploitanten te informeren over de nieuwe AMvB en te ondersteunen bij de naleving daarvan. Hierbij zal de brancheorganisatie intensief worden betrokken.

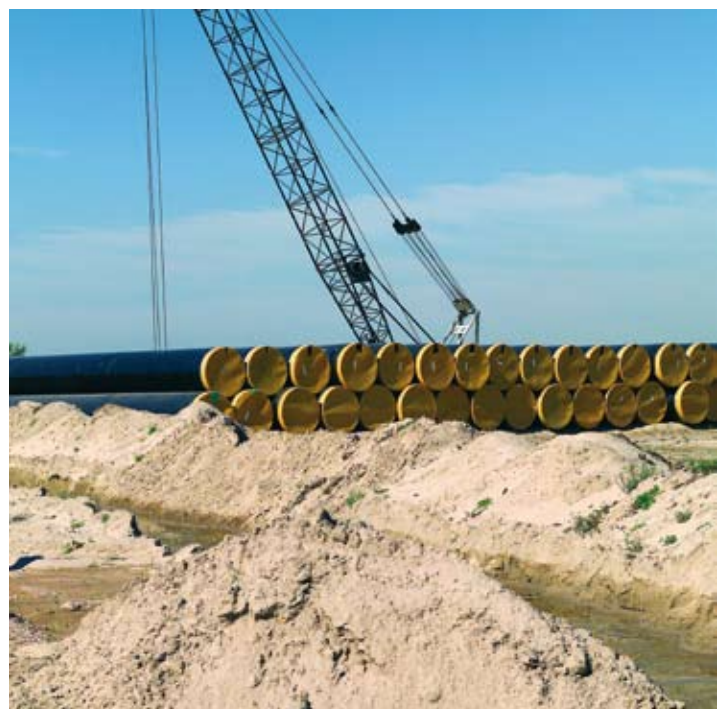
Gepland is dat per 1 januari 2009 een daartoe goed uitgerust toezichtseenheid beschikbaar is voor het toezicht op de naleving van de AMvB door de leidingexploitanten. Het jaar 2008 zal worden benut om die toezichtseenheid op te bouwen.

Meer informatie?

Heb je vragen over dit informatieblad?

Stuur je vraag dan naar:

- Arend Kroes
arend.kroes@minvrom.nl
- Guido van der Meij
guido.vandermeij@minvrom.nl

Dit is een publicatie van: **Ministerie van VROM**

VROM-Inspectie → Rijnstraat 8 → 2515 XP → Den Haag → www.vrom.nl

Ministerie van VROM →

staat voor ruimte, milieu, wonen, wijken en integratie. Beleid maken, uitvoeren en handhaven.

Nederland is klein. Denk groot.